

Zarząd Województwa Lubelskiego - Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem
Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020
Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

REGULAMIN KONKURSU
nr RPLU.05.03.00-IZ.00-06-001/17
Oś priorytetowa 5 Efektywność energetyczna
i gospodarka niskoemisyjna
Działanie 5.3 Efektywność energetyczna
sektora mieszkaniowego
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

Lublin, dnia 29 sierpnia 2017 r.

Spis treści

I. WYKAZ SKRÓTÓW I POJĘĆ SPECJALISTYCZNYCH.....	4
II. INFORMACJE OGÓLNE.....	4
2.1.Podstawy prawne i dokumenty programowe konkursu:.....	4
2.2.Informacje na temat zmiany Regulaminu	6
III. INFORMACJE O KONKURSIE	6
3.1. Podstawowe informacje o konkursie	6
3.2. Instytucja odpowiedzialna za konkurs	7
3.3. Cel konkursu	7
3.4. Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na konkurs.....	7
3.5. Termin, forma i miejsce składania wniosków o dofinansowanie.....	8
3.6. Terminy i doręczenia	9
3.7. Forma składania uzupełnień/poprawek/wyjaśnień do wniosku na etapie oceny	9
3.8. Wycofanie wniosku	10
IV. WYMAGANIA KONKURSU	10
4.1. Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie.....	10
4.2. Typy projektów.....	10
4.3. Wymagania w zakresie wskaźników projektu.....	11
V. ZASADY FINANSOWANIA PROJEKTU	12
5.1. Dofinansowanie, wkład własny, projekty generujące dochód, luka finansowa.	12
5.2.Kwalifikowalność projektu	13
5.3.Projekty objęte pomocą publiczną.....	16
5.4.Cross-financing.....	25
VI. PROCEDURA OCENY I WYBORU PROJEKTU.....	25
6.1. Zasady ogólne.....	25
6.1.1.Weryfikacja wymogów formalnych.....	25
6.1.2.Ocena formalna.....	26

6.1.3. Ocena merytoryczna	28
6.2. Zakończenie oceny i rozstrzygnięcie konkursu	30
Wybór projektów nie wynikający z rozstrzygnięcia konkursu	31
6.3. Umowa o dofinansowanie	32
VII. PROCEDURA ODWOŁAWCZA	34
VIII. ANULOWANIE KONKURSU	35
IX. ZAŁĄCZNIKI	36

I. WYKAZ SKRÓTÓW I POJĘĆ SPECJALISTYCZNYCH

CT – cel tematyczny, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

BP – Budżet Państwa

DW EFRR - Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie

ePUAP - elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

IOK – Instytucja Organizująca Konkurs

IZ RPO – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

LSI2014 – Lokalny System Informatyczny do obsługi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, udostępniany za pośrednictwem serwisu internetowego dostępnego pod adresem <https://lsi2014.lubelskie.pl>

KOP – Komisja Oceny Projektów

KM RPO – Komitet Monitorujący Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

KPA – Kodeks postępowania administracyjnego

OOP – Oddział Oceny Projektów w Departamencie Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie

RPO WL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

ZWL – Zarząd Województwa Lubelskiego

KWALIFIKOWANY PODPIS ELEKTRONICZNY – kwalifikowany podpis elektroniczny w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U. z 2016 r., poz.1579)

KONTRAKT TERYTORIALNY – umowa o której mowa w art. 5 pkt 4c ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r., poz. 383 z późn. zm.)

PZ – Profil Zaufany - portal www.pz.gov.pl wyodrębniony z ePUAP służący do cyfrowego podpisywania dokumentów za pośrednictwem profilu zaufanego lub kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

TFUE- Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

II. INFORMACJE OGÓLNE

2.1.Podstawy prawne i dokumenty programowe konkursu:

Konkurs jest organizowany w oparciu o następujące podstawy prawne:

Akty prawne

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu

- Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), zwane dalej „*Rozporządzeniem ogólnym 1303/2013*”,
- Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, zwane dalej „*Rozporządzeniem 651/2014*”,
  - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020, zwane dalej „*Rozporządzeniem na inwestycje wspierające efektywność energetyczną*”. Rozporządzenie to stanowi program pomocowy o numerze referencyjnym SA.43254(2015/X),
  - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2015 r., poz. 1420 z późn. zm.). Rozporządzenie to stanowi program pomocowy o numerze referencyjnym – SA.43229(2015/X),
  - Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „*Rozporządzeniem 1407/2013*”,
  - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014 – 2020 (Dz.U. z 2015 r., poz. 488 z późn. zm),
  - Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217 z późn. zm.) zwana dalej „ustawą wdrożeniową”,
  - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz. Urz. L 315 z 14.11.2012 r.)- zwana dalej „*Dyrektywą 2012/27/UE*”,
  - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz. Urz. L 153/13 z 18.6.2010 r.)- zwana dalej „*Dyrektywą 2010/31/EU*”, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz.U. L 285/10 z 31.10.2009 r.)- zwana dalej „*Dyrektywą 2009/125/WE*”,
  - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/EC z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz.U. L 152 z 11.6.2008)- zwana dalej „*Dyrektywą 2008/50/EC*”;
  - Dyrektywa 2006/32/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz. U. L 114/64 z 27.4.2006 r.)- zwana dalej „*Dyrektywą 2006/32/EC*”.

Dokumenty i wytyczne

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, przyjęty decyzją KE C(2015)887 z dnia 12 lutego 2015 r.
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.
- Wytyczne programowe dotyczące systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Tom I.
- Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2016/C 262/01)-zwane dalej Zawiadomieniem.

2.2. Informacje na temat zmiany Regulaminu

1. Regulamin konkursu może ulegać zmianom w trakcie trwania konkursu. Do czasu rozstrzygnięcia konkursu Regulamin nie może być jednak zmieniany w sposób skutkujący nierównym traktowaniem Wnioskodawców chyba, że konieczność jego zmiany wynika z przepisów prawa powszechnie obowiązującego.
2. W przypadku zmiany Regulaminu, IOK zamieszcza na swojej stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl oraz na portalu www.funduszeuropejskie.pl informację o zmianie Regulaminu, aktualną treść Regulaminu, uzasadnienie oraz termin, od którego zmiana obowiązuje.

III. INFORMACJE O KONKURSIE

3.1. Podstawowe informacje o konkursie

1. Niniejszy Regulamin zawiera informacje dotyczące zasad naboru, oceny i wyboru projektów do dofinansowania oraz warunków, na jakich odbywa się konkurs na realizację projektów do dofinansowania z EFRR w ramach Osi priorytetowej 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego RPO WL.
2. Konkurs jest konkursem zamkniętym, tj. takim, w którym możliwość składania wniosków jest ograniczona datą końcową.
3. Konkurs jest organizowany na obszarze województwa lubelskiego dla podmiotów wymienionych w Rozdziale IV Podrozdziale 4.1 Regulaminu.
4. Z wyłączeniem przypadków wskazanych w Regulaminie wszystkie czynności w ramach konkursu po stronie Wnioskodawcy dokonywane są wyłącznie za pośrednictwem LSI2014. IOK dokonuje w formie pisemnej wszystkich czynności, których adresatem jest Wnioskodawca (dotyczy to w szczególności wezwań, informacji o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia, informacji o wynikach oceny oraz rozstrzygnięć protestów), z zastrzeżeniem przypadku, o którym mowa w art. 39² KPA.

5. Konkurs przeprowadzany jest jawnie z zapewnieniem publicznego dostępu do informacji o zasadach jego przeprowadzania oraz do list projektów ocenionych w poszczególnych etapach oceny i listy projektów wybranych do dofinansowania. Wyjaśnień w kwestiach dotyczących konkursu udziela IOK poprzez:
  - *Konsultacje elektroniczne* (drogą e-mailową na adres: defrr@lubelskie.pl).
  - *Konsultacje telefoniczne* (pod numerem tel. (81) 47-81-399, (81) 44-16-746).
  - *Odpowiedzi pisemne na zapytania kierowane przez Wnioskodawców przesyłane pocztą tradycyjną* (na adres: Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin).
6. Wyjaśnienia w kwestiach dotyczących konkursu dotyczą zasad naboru, oceny i wyboru projektów do dofinansowania. Pytania zadawane podczas konsultacji nie mogą dotyczyć wstępnej oceny wniosku. Należy jednocześnie pamiętać, że odpowiedź udzielona przez IOK nie dotyczy oceny poszczególnych projektów.
7. Odpowiedzi na pytania dotyczące konkursu będą zamieszczane na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl. Jednocześnie, w przypadku gdy liczba pytań będzie znacząca, IOK zastrzega sobie prawo do ograniczenia publikowania odpowiedzi do kluczowych lub powtarzających się pytań. Odpowiedzi udzielane na pytania związane z procedurą wyboru projektów są wiążące dla Wnioskodawców do momentu zmiany odpowiedzi. Jeśli zmiana odpowiedzi nie wynika z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, Wnioskodawcy, którzy zastosowali się do danej odpowiedzi i złożyli wniosek o dofinansowanie w oparciu o wskazówki w niej zawarte, nie będą ponosić negatywnych konsekwencji związanych ze zmianą odpowiedzi.
8. IZ RPO informuje o możliwości przeprowadzenia kontroli uprzedniej w toku procedury naboru i oceny wniosków oraz przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, stosownie do postanowień art. 22 i 23 ustawy wdrożeniowej. Złożenie wniosku o dofinansowanie jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na poddanie się kontroli.
9. Ilekroć w niniejszym Regulaminie mówi się o „dniu roboczym” lub „dniach roboczych”, rozumie się przez to dni od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.

3.2. Instytucja odpowiedzialna za konkurs

Instytucją Organizującą Konkurs jest Zarząd Województwa Lubelskiego jako Instytucja Zarządzająca RPO WL. Czynności związane z przeprowadzeniem konkursu podejmuje Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin.

3.3. Cel konkursu

Celem konkursu jest wyłonienie projektów do dofinansowania w ramach Osi priorytetowej 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna Działanie 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego RPO WL.

3.4. Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na konkurs

1. Kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w konkursie (alokacja) wynosi

50 561 277,63 PLN¹ , w tym **EFRR 45 239 037,88 PLN** i **BP 5 322 239,75 PLN** Kwota ta obejmuje rezerwę finansową w wysokości **5 056 127,76 PLN**.

2. Kwota alokacji określona w ust. 1 stanowi równowartość **11 898 731,00 EUR** i została przeliczona na podstawie kursu EUR określonego w załączniku nr 4a do Kontraktu Terytorialnego, obowiązującego w miesiącu, w którym opublikowano ogłoszenie o konkursie. Niezależnie od zmian kursu EUR po ogłoszeniu konkursu, kwota dostępnej alokacji w PLN nie może przekroczyć kwoty alokacji określonej w pkt 1.
3. Zarząd Województwa Lubelskiego dokona wyboru projektów do dofinansowania w granicach środków dostępnych po ponownym przeliczeniu alokacji wg kursu EUR określonego w załączniku nr 4a do Kontraktu Terytorialnego, obowiązującego w miesiącu, w którym dokonywany będzie wybór projektów.
4. Kwota dostępnej alokacji podlega też przeliczeniu przed podpisaniem każdej umowy o dofinansowanie (wg kursu określonego w załączniku nr 4a do Kontraktu Terytorialnego, obowiązującego w miesiącu zawarcia umowy). Ze względu na ryzyko wystąpienia różnic kursowych kwota dostępnej alokacji po kolejnych przeliczeniach może okazać się niewystarczająca dla dofinansowania wszystkich projektów wybranych do dofinansowania.
5. W przypadku wyczerpania alokacji przed podpisaniem wszystkich umów o dofinansowanie, IOK wstrzymuje zawarcie umów z Wnioskodawcami, dla których zabraknie środków z alokacji dostępnej po przeliczeniu, do czasu pojawienia się wolnych środków. Wnioskodawca przystępując do konkursu akceptuje powyższe warunki.

3.5. Termin, forma i miejsce składania wniosków o dofinansowanie

1. Nabór wniosków o dofinansowanie projektu prowadzony jest w LSI2014, udostępnianym pod adresem <https://lsi2014.lubelskie.pl>. Wniosek składany jest wyłącznie w formie elektronicznej.
2. Wzór wniosku o dofinansowanie projektu stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu określona została w załączniku nr 2 do Regulaminu.
3. Do wniosku o dofinansowanie projektu dołączane są dokumenty, których wykaz stanowi załącznik nr 3 do Regulaminu. Dokumenty zawarte w załączniku nr 3 obowiązują Wnioskodawcę oraz wszystkich Partnerów współrealizujących projekt. Dokumenty te powinny zostać przygotowane zgodnie z zasadami określonymi w *Instrukcji wypełniania załączników*, stanowiącej załącznik nr 4 do Regulaminu.
4. Wnioski o dofinansowanie projektu należy przysyłać za pośrednictwem LSI2014 w terminie **od dnia 16.10.2017 r. do 31.10.2017 r.**
5. Wnioskodawcy planujący złożenie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach ogłoszonego konkursu zobowiązani są założyć konto w LSI2014.
6. Wnioskodawcy wypełniają formularz wniosku o dofinansowanie przy użyciu Generатора Wniosków udostępnianego w LSI2014. Wnioskodawca samodzielnie dokonuje wyboru formularza wniosku przypisanego do danego konkursu. Za pośrednictwem LSI2014 Wnioskodawca przygotowuje również załącznik – studium wykonalności. Pozostałe załączniki

---

¹Kwota przeliczona wg kursu 1EUR **4,2493 PLN**

określone w Regulaminie konkursu wgrywane są do LSI2014 w formie plików pdf oraz arkuszy kalkulacyjnych (xls,xlsx, ods).

7. Kompletny wniosek o dofinansowanie (wypełniony formularz wniosku, zgodny z wzorem, o którym mowa w pkt 2, wraz z załącznikami, o których mowa w pkt 3), jako pakiet dokumentów, zostaje uwierzytelniony (podpisany) przez osoby upoważnione do reprezentowania Wnioskodawcy poprzez wykorzystanie podpisu PZ. **Przesłany do IOK pakiet dokumentów stanowi wniosek o dofinansowanie wyłącznie wówczas, gdy zawiera właściwy (zgodny z wzorem, o którym mowa w pkt 2) formularz wniosku, któremu nadano sumę kontrolną. Pakiet dokumentów nie zawierający właściwego formularza wniosku, albo zawierający właściwy formularz wniosku, któremu nie nadano sumy kontrolnej, nie stanowi wniosku o dofinansowanie.** W przypadku przesłania pakietu dokumentów, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, uznaje się, że wniosek o dofinansowanie nie został złożony; pakiet taki nie podlega uzupełnieniu wymogów formalnych, ani ocenie.
8. W przypadku, gdy wykorzystanie podpisu PZ nie jest możliwe, Wnioskodawca może złożyć wniosek bez wymaganego uwierzytelnienia. W tej sytuacji IOK na piśmie wezwie Wnioskodawcę do usunięcia braku formalnego w terminie 10 dni kalendarzowych od dnia doręczenia wezwania, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia, zgodnie z postanowieniami Rozdziału 6.1.1 Regulaminu.
9. Po przesłaniu pakietu dokumentów, o którym mowa w pkt 7, do IOK, LSI2014 wygeneruje Urzędowe Poświadczenie Odbioru (UPO) w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. 2014 r., poz. 1114 z późn. zm.).
10. Za moment złożenia wniosku o dofinansowanie w ogłoszonym konkursie uznawana jest data widniejąca na Urzędowym Poświadczeniu Odbioru.
11. Każdy wniosek o dofinansowanie z chwilą wpływu do IOK podlega automatycznej rejestracji w LSI2014 i otrzymuje identyfikator projektu zgodnie z zasadą jednolitej identyfikacji dokumentów określoną w Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej.
12. Orientacyjny termin rozstrzygnięcia konkursu przewidywany jest na **grudzień 2018**.

3.6. Terminy i doręczenia

1. Zgodnie z art. 50 oraz art. 67 ustawy wdrożeniowej do postępowania w zakresie ubiegania się o dofinansowanie oraz udzielania dofinansowania na podstawie ustawy wdrożeniowej, jak również w odniesieniu do procedury odwoławczej nie stosuje się przepisów KPA, z wyjątkiem przepisów dotyczących wyłączenia pracowników organu, doręczeń oraz sposobu obliczania terminów. IOK dokonuje doręczeń na rzecz Wnioskodawcy w trybie określonym w art. 39, 39² i nast. KPA.

3.7. Forma składania uzupełnień/poprawek/wyjaśnień do wniosku na etapie oceny

1. Składanie przez Wnioskodawcę wniosku o dofinansowanie, załączników, oświadczeń oraz wszelkiej korespondencji odbywa się za pośrednictwem LSI2014, o ile Regulamin nie stanowi inaczej.

2. Kompletny wniosek o dofinansowanie (formularz wniosku wraz załącznikami) oraz dokumenty składane na poszczególnych etapach oceny lub przed podpisaniem umowy w odpowiedzi na wezwanie IOK składane są każdorazowo jako pakiet dokumentów w LSI2014.
3. Każdy pakiet dokumentów zostaje uwierzytelniony (podpisany) przez osoby upoważnione do reprezentowania Wnioskodawcy poprzez wykorzystanie podpisu PZ.
4. W przypadku, gdy z powodów technicznych wykorzystanie podpisu PZ nie jest możliwe, Wnioskodawca może złożyć pakiet dokumentów bez wymaganego uwierzytelnienia. W tej sytuacji IOK wezwie Wnioskodawcę do uzupełnienia podpisu w terminie 5 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania, pod rygorem pominięcia złożonego pakietu dokumentów i uznania go za niezłożony. Wnioskodawca może uzupełnić podpis jedynie poprzez utworzenie nowego pakietu dokumentów i jego uwierzytelnienie. Pakiet dokumentów powinien zawierać dokumenty w wersjach pierwotnie przesłanych do IOK. Procedurę stosuje się na każdym etapie, w odniesieniu do którego Regulamin przewiduje wzywanie Wnioskodawcy do złożenia uzupełnień/poprawek/wyjaśnień do wniosku lub załączników.

3.8. Wycofanie wniosku

1. Zarówno w trakcie trwania naboru, jak i w trakcie oceny wniosku, Wnioskodawcy przysługuje prawo do wycofania wniosku o dofinansowanie projektu. Wycofanie wniosku na etapie naboru nie wyklucza możliwości ponownego złożenia wniosku o dofinansowanie w tym naborze, o ile zostanie dotrzymany termin przewidziany na nabór.
2. Wycofanie wniosku odbywa się za pośrednictwem LSI2014, i może zostać dokonane wyłącznie przez osoby uprawnione do reprezentowania Wnioskodawcy.
3. Informacja musi zostać przekazana w formie oświadczenia uwierzytelnionego przez osoby uprawnione do reprezentowania Wnioskodawcy, poprzez wykorzystanie podpisu PZ.
4. Wycofanie wniosku o dofinansowanie projektu po zakończeniu oceny danego wniosku oznacza rezygnację z ubiegania się o dofinansowanie.

IV. WYMAGANIA KONKURSU

4.1. Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie

Do konkursu w ramach Osi priorytetowej 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego RPO WL mogą przystąpić:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki,
- Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe (z wyłączeniem zlokalizowanych na obszarze ZIT LOF),
- Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

4.2. Typy projektów

W ramach konkursu wsparcie mogą uzyskać następujące typy projektów:

1. Głęboka termomodernizacja² wielorodzinnych budynków mieszkalnych.³
2. Zmiana wyposażania ww. obiektów w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła na zasilane OZE⁴ (z wyłączeniem indywidualnych źródeł ciepła), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji)⁵, włącznie z systemami zarządzania energią.
3. Generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez zmianę źródeł ciepła m.in. na jednostki wysokosprawnej kogeneracji⁶ (w ramach kompleksowej głębokiej termomodernizacji budynków).

4.3. Wymagania w zakresie wskaźników projektu

Wnioskodawca zobowiązany jest do wyboru wszystkich adekwatnych do zakresu rzeczowego projektu wskaźników produktu i rezultatu, które zostały określone w załączniku nr 5 do Regulaminu konkursu.

---

² Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712 z późn. zm.), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest: a) ulepszenie

w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, b) ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku, d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U z 2015r. poz. 1422).

W przypadku tzw. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku przedsiębiorstwa obligatoryjnym elementem projektu jest założenie licznika ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej. Stanowi to koszt kwalifikowalny, a także termostatów i zaworów podpijonowych, które również stanowią koszt kwalifikowalny

³ Przez budynek mieszkalny należy rozumieć budynek przeznaczony na cele mieszkalne zajęty przez lokale mieszkalne.

⁴ Inwestycje w muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Inwestycje dotyczące innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.

⁵ Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej kompleksowej modernizacji budynków obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; energooszczędne oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne); instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE; przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (Dz. U z 2015r. poz. 1422); opracowanie projektów modernizacji energetycznej stanowiących element projektu inwestycyjnego; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; instalacja zaworów podpijonowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”.

⁶ Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji opartej na OZE o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że instalacje te nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

V. ZASADY FINANSOWANIA PROJEKTU

5.1. Dofinansowanie, wkład własny, projekty generujące dochód, luka finansowa.

1. Maksymalny poziom dofinansowania projektu z EFRR:

- projekty nieobjęte pomocą publiczną (projekty niespełniające przesłanek występowania pomocy publicznej) i niegenerujące dochodu: 85% wydatków kwalifikowalnych,
- projekty nieobjęte pomocą publiczną i generujące dochód: 85% wydatków kwalifikowalnych (zgodnie z luką finansową tam gdzie dotyczy⁷),
- projekty objęte pomocą publiczną/pomocą de minimis, zgodnie ze schematem pomocowym, o którym mowa w rozdziale V pkt. 5.3 ppkt 4 niniejszego Regulaminu (z zastrzeżeniem, że maksymalny udział środków UE (EFRR) nie może przekroczyć 85% wydatków kwalifikowalnych).

2. Maksymalny poziom dofinansowania całkowitych wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki EFRR + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa⁸ lub z innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez odrębną instytucję):

- projekty nieobjęte pomocą publiczną/w części nieobjętej pomocą publiczną i niegenerujące dochodu: 95%,
- projekty nieobjęte pomocą publiczną i generujące dochód: 85% (zgodnie z luką finansową tam gdzie dotyczy⁹)
- projekty objęte pomocą publiczną/pomocą de minimis: zgodnie ze schematem pomocowym, o którym mowa w rozdziale V pkt. 5.3 ppkt. 4 niniejszego Regulaminu (z zastrzeżeniem, że maksymalny udział środków UE (EFRR) nie może przekroczyć 85% wydatków kwalifikowalnych).

3. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych:

- projekty nieobjęte pomocą publiczną i niegenerujące dochodu: 5%,
- projekty nieobjęte pomocą publiczną i generujące dochód: 15% (zgodnie z luką finansową¹⁰),
- projekty objęte pomocą publiczną/pomocą de minimis: minimalny wkład własny beneficjenta wynika z zasad określonych w rozporządzeniach dotyczących udzielania pomocy publicznej/ pomocy de minimis, o których mowa w rozdziale 5.3 Regulaminu.

4. Maksymalna dopuszczalna kwota dofinansowania projektu: brak ograniczeń kwotowych.

5. Minimalna i maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.

⁷ Nie dotyczy projektów, o których mowa w art. 61 ust. 7 lit. b Rozporządzenia ogólnego 1303/2013.

⁸ Środki przyznawane przez IZ RPO w ramach RPO WL projektom, które spełniły kryteria oceny projektów dotyczące wpływu projektu na rewitalizację danego obszaru. Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu z budżetu państwa.

⁹ Nie dotyczy projektów, o których mowa w art. 61 ust. 7 lit. b Rozporządzenia ogólnego 1303/2013.

¹⁰ Nie dotyczy projektów, o których mowa w art. 61 ust. 7 lit. b Rozporządzenia ogólnego 1303/2013.

6. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych.
7. Szczegółowe informacje na temat pomocy publicznej i pomocy de minimis zostały zawarte w rozdziale 5.3 niniejszego Regulaminu.

5.2. Kwalifikowalność projektu

1. Zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków zostały określone w Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Tom I.
2. Wytyczne, o których mowa powyżej, publikowane są na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl.
3. Szczegółowe zasady kwalifikowalności:

Koszty kwalifikowalne:

- przygotowanie audytu energetycznego¹¹
- koszty związane z pracami przygotowawczymi, tj. koszty opracowania dokumentacji projektowej, studium wykonalności czy uzyskania zezwoleń,
- koszty zarządzania projektem,

Koszty wynikające z opracowanego audytu energetycznego m.in.:

- roboty budowlane dotyczące głębokiej modernizacji energetycznej budynków wielorodzinnych budynków mieszkalnych,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.
- ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych,
- energooszczędne oświetlenia,
- instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE,
- instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne,
- instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej,
- instalacja zaworów podpionowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego nastąpi zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła

---

¹¹ Audyt przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz. U. Nr 43, poz. 346) oraz zawierający elementy opracowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej, wzoru karty audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz.U. 2012 poz. 962) (jeśli dotyczy).

dostarczanego do budynku,

- przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych,
- wszystkie projekty wspierane w ramach Działania będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedst. w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10 (w zakresie energetycznego wykorzystania biomasy), zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii z preferencją dla tych źródeł,
- identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego lub audytu efektywności energetycznej. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały wykazać efektywność energetyczną. Działania będą musiały wynikać z audytów energetycznych oraz być zgodne z zaleceniami KE z „Przewodnika technicznego finansowania modernizacji energetycznej budynków finansowanych w ramach Polityki Spójności”,
- w przypadku budynków wielorodzinnych należy przyjąć normy w zakresie zastosowanych rozwiązań energooszczędnych obowiązujące od 1 stycznia 2021 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowani(z późniejszymi zmianami),
- dofinansowanie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej będzie opierało się o założenia wynikające z dokumentu rządowego pt. „Wspieranie Inwestycji w modernizację budynków”, czyli „długoterminowej strategii wspierania inwestycji w renowację krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i użytkowych, zarówno publicznych, jak i prywatnych” w związku z art. 4 Dyrektywy 2012/27/UE oraz Krajowego Planu Działań mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii, w związku z art. 9 Dyrektywy 2010/31/UE,
- w przypadku realizacji projektów z zakresu głębokiej termomodernizacji konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z Dyrektywy 2006/32/EC w szczególności odnoszących się do instalacji indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz nową Dyrektywą Energy Efficiency 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi Dyrektywy 2006/32/EC w sprawie indywidualnego pomiaru ciepła,
- dopuszcza się zastosowanie podzielników kosztów ogrzewania zamontowanych na każdym grzejniku w przypadkach wymienionych w Dyrektywie 2012/27/EU, w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały one jeszcze zamontowane.
- preferowane będą projekty z zakresu głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%.
- budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji (poniżej 20MW) oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznych spalania (tj. lokalne kotłownie) o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza a w szczególności PM 10. Dodatkowo wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznej spalania musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji oraz zwiększeniem efektywności energetycznej,

- projekty powinny przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu,
- priorytetowo będą wspierane projekty kogeneracyjne wykorzystujące odnawialne źródła energii, natomiast wymiana/modernizacja innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania będzie ograniczona do wsparcia instalacji do spalania paliw OZE,
- w przypadku wsparcia indywidualnych urządzeń do ogrzewania wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do Dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią,
- instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone w nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz.690, z późn.zm.). W budynkach mogą być stosowane instalacje OZE (o ile konieczność ich zastosowania wynika z uprzednio przygotowanego audytu energetycznego), które będą zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię w tych budynkach. W ramach realizowanych projektów instalacja OZE budowana na/przy budynkach musi być w pełni dedykowana potrzebom energetycznym obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej,
- projekty dotyczące modernizacji energetycznej budynków muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie, którego nowelizacja, przewidująca zwiększenie wymagań w zakresie efektywności energetycznej, weszła w życie 1 stycznia 2014 r. oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej,

Koszty niekwalifikowalne:

- projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25%,
- podatek od towarów i usług (VAT),
- przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację z redukcją CO₂ poniżej 30% w porównaniu do istniejących instalacji,
- przebudowa małych obiektów i urządzeń energetycznych spalania (lokalne kotłownie) z redukcją CO₂ poniżej 30% w porównaniu do istniejących instalacji,
- wymiana źródła ciepła, jeżeli budynek jest podłączony do efektywnej sieci ciepłowniczej/chłodniczej w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej lub możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym jest jego podłączenie do ww. efektywnej sieci,
- wymiana indywidualnych źródeł ciepła na zasilane OZE,
- instalacje OZE, które nie są w pełni dedykowane potrzebom energetycznym obiektu,
- wymiana/modernizacja małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania nie pochodzących z OZE,
- zakup i montaż kotłów grzewczych opalanych paliwem gazowym (nie dotyczy kogeneracji), węglem,
- montaż nowej instalacji odgromowej,

- wymiana/remont/naprawa dachu w tym wymiana więźby dachowej oraz wszelkie inne prace mające charakter remontu, a nie ulepszenia termo modernizacyjnego (w tym wymiana pokrycia dachowego z wyłączeniem termomodernizacji stropodachu)
  - wymiana opraw oświetleniowych, gdy np.: w ramach projektu dokonywana jest wymiana oświetlenia
  - koszty związane z pracami remontowymi,
  - zagospodarowanie terenu wokół budynku,
  - projekty niezgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania¹², w tym nierealizujące zasad dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia 651/2014 oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia 1407/2013 **Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone przedsiębiorstwom w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 ust. 18 Rozporządzenia 651/2014.**
5. **Pomoc nie może zostać udzielona ani wypłacona przedsiębiorcy, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy publicznej, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej taką pomoc za niezgodną z prawem oraz z rynkiem wewnętrznym.**
6. Ocena kwalifikowalności wydatków w toku niniejszego konkursu odbywać się będzie zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym Regulaminie i Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Tom I. IOK zastrzega, że zasady kwalifikowalności wydatków mogą ulec zmianie w toku konkursu lub na etapie realizacji projektu, w związku ze zmianą przepisów prawa, zmianą niniejszego Regulaminu, zmianą Wytycznych programowych lub horyzontalnych, w rozumieniu odpowiednio art. 7 oraz art. 5 ustawy wdrożeniowej lub w związku ze zmianą umowy o dofinansowanie.

5.3. Projekty objęte pomocą publiczną

1. W rozumieniu przepisów unijnych każdy kto oferuje towary lub usługi na rynku prowadzi działalność gospodarczą. W takim przypadku, aby stwierdzić, czy projekt powinien zostać objęty pomocą publiczną, należy zweryfikować projekt pod kątem spełniania przesłanek określonych w art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
2. Na podstawie art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) można uznać, iż pomocą publiczną jest wsparcie udzielane przedsiębiorstwu¹³, o ile jednocześnie spełnione są następujące warunki:
  - a) **jest przyznawane przez Państwo lub pochodzi ze środków państwowych,**

Środki pochodzące z funduszy europejskich stanowią środki przyznawane z zasobów państwowych. Tym samym środki, które beneficjent uzyska z RPO WL 2014-2020, będą pochodziły z zasobów państwowych. Co oznacza, że każdorazowo będzie spełniona pierwsza przesłanka występowania pomocy publicznej.

¹²Zgodnie z definicją zawartą w *Wytycznych MliR w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 z dnia 8 maja 2015 r. koncepcja uniwersalnego projektowania* to projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.

¹³ Za przedsiębiorstwo uznaje się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną (zgodnie z załącznikiem nr I do Rozporządzenia 651/2014).

b) udzielane jest na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku,

Dotacja bezzwrotna stanowi korzyść ekonomiczną, której przedsiębiorca nie uzyskałby w normalnych warunkach rynkowych

c) ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określone przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa albo produkcję określonych towarów),

Dofinansowanie w ramach RPO WL 2014-2020 ma charakter selektywny, gdyż przyznawane jest dla konkretnego podmiotu.

d) grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi UE.

Uznaje się, że środek przyznany przez państwo zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji, jeżeli może on powodować poprawę pozycji konkurencyjnej beneficjenta w porównaniu z pozycją innych przedsiębiorstw, z którymi beneficjent konkuruje. Za wpływ na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi uznaje się co najmniej prawdopodobieństwo wpływu na taką wymianę.

Aby wsparcie stanowiło pomoc publiczną, wymienione powyżej warunki muszą zaistnieć łącznie. W przypadku, gdy którykolwiek z powyższych warunków nie jest spełniony, nie mamy do czynienia z pomocą publiczną.

Zgodnie z pkt. 207 Zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2016/C 262/01), w przypadkach infrastruktury podwójnego wykorzystania, jeżeli, jest ona prawie wyłącznie wykorzystywana do celów działalności niegospodarczej, finansowanie takiej infrastruktury może w całości wykraczać poza zakres zasad pomocy państwa, pod warunkiem że użytkowanie do celów działalności gospodarczej ma charakter czysto pomocniczy, tj. działalności bezpośrednio powiązanej z eksploatacją infrastruktury, koniecznej do eksploatacji infrastruktury lub nieodłącznie związanej z podstawowym wykorzystaniem o charakterze niegospodarczym. Uznaje się, że taka sytuacja ma miejsce, gdy działalność gospodarcza pochłania takie same nakłady jak podstawowa działalność o charakterze niegospodarczym, takie jak materiały, sprzęt, siła robocza lub aktywa trwałe. Działalność gospodarcza o charakterze pomocniczym musi mieć ograniczony zakres, w odniesieniu do wydajności infrastruktury. Użytkowanie infrastruktury do celów gospodarczych można uznać za działalność pomocniczą, jeżeli wydajność przydzielana co roku na taką działalność nie przekracza 20 % całkowitej rocznej wydajności infrastruktury (przypis 305 do pkt 207 ww. Zawiadomienia). Proporcję w zakresie wykorzystania infrastruktury można ustalić np. odnosząc się do czasu (liczby godzin w skali roku), w jakim dana infrastruktura jest wykorzystywana na cele gospodarcze i niegospodarcze. Jeśli liczba godzin wykorzystania obiektu na cele gospodarcze będzie mniejsza niż 20% całkowitego czasu użytkowania obiektu, wówczas można uznać, iż obiekt w całości ma charakter niegospodarczy.

Przyjmuje się, że dofinansowanie modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych stanowiących własność:

- **spółdzielni mieszkaniowych, Towarzystw Budownictwa Społecznego** stanowi pomoc publiczną. Dotychczasowa praktyka decyzyjna oraz orzecznicza wskazuje, iż przedsiębiorcami są wszystkie podmioty, które podejmują działania polegające na oferowaniu usług i towarów na

rynku, bez względu na to czy prawo krajowe uznaje je za przedsiębiorców. Zarówno spółdzielnie mieszkaniowe, jaki i TBS biorą czynny udział w rynku budowlanym oraz mieszkaniowym, a więc w kontekście prawa pomocy publicznej powinny być uznane za przedsiębiorców.

-wspólnot mieszkaniowych – co do zasady nie stanowi pomocy publicznej, jeżeli w budynku nie jest prowadzona działalność gospodarcza. Powyższa informacja powinna być wskazana w tab. 3.1.5 Studium wykonalności. Jeżeli w budynku objętym projektem prowadzona jest działalność gospodarcza, celem uniknięcia pomocy publicznej możliwe jest obniżenie wartości wydatków kwalifikowalnych proporcjonalnie do udziału procentowego powierzchni, na której prowadzona jest działalność gospodarcza w całkowitej powierzchni budynku mieszkalnego.

-gminy (lokale należące do mieszkaniowego zasobu gminy- lokale socjalne, komunalne)- co do zasady nie stanowi pomocy publicznej, o ile stawki czynszu ustalone zostały na poziomie preferencyjnym wobec wartości rynkowych. Zgodnie ze stanowiskiem UOKiK przepisy o pomocy publicznej miałyby zastosowanie do mieszkalnictwa społecznego, kierowanego do osób średnio zarabiających, którego rola polega na wypełnieniu luki pomiędzy mieszkalnictwem socjalnym, dostępnym dla najuboższych, nie kwalifikujących się do objęcia pomocą publiczną, a mieszkalnictwem na warunkach rynkowych, dostępnym dla osób lepiej uposażonych.

W przypadku pozostałych Wnioskodawców ewentualne wystąpienie pomocy publicznej należy każdorazowo badać indywidualnie. Brak uwzględnienia pomocy publicznej w projekcie powinien być szczegółowo uzasadniony w tab. 3.1.5 Studium wykonalności.

ZMIANA STANOWISKA KOMISJI EUROPEJSKIEJ ODNOŚNIE INSTALACJI PROSUMENCKICH¹⁴ W ZAKRESIE FOTOWOLTAIKI

Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej w przypadku projektów polegających na finansowaniu instalacji prosumenckich w zakresie fotowoltaiki, pomimo że wytwarzanie energii elektrycznej stanowi działalność gospodarczą, to w przypadku tych projektów tego rodzaju działalność nie ma charakteru działalności gospodarczej, pod warunkiem spełniania określonych kryteriów (beneficjent nie prowadzi działalności gospodarczej, wytworzona energia zużywana jest na potrzeby własne, rozmiar- zdolność wytwórcza instalacji- nie przekracza realnego zapotrzebowania na energię danego prosumenta). Powyższe wynika z faktu, że przedmiotowa inwestycja powstaje na użytek konsumenta nieprowadzącego działalności ekonomicznej i tylko w celu zaspakajania jego potrzeb, a wprowadzenie energii do sieci ma charakter incydentalny. W sytuacji, gdy instalacja prosumenta wytwarza nadwyżkę energii, która jest wprowadzana do sieci, tego rodzaju działalność może zostać uznana za mającą charakter pomocniczy.

---

¹⁴ Prosument- zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015 poz. 478 z późn. zm.) przez prosumenta należy rozumieć odbiorcę końcowego dokonującego zakupu energii elektrycznej na podstawie umowy kompleksowej, wytwarzającego energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji w celu jej zużycia na potrzeby własne, niezwiązane z wykonywaną działalnością gospodarczą regulowaną ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, 1948, 1997 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 460 i 819). Mikroinstalacja- instalację odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączonej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW

3. W przypadku projektów spełniających przesłanki pomocy publicznej, wsparcie będzie udzielane przede wszystkim na podstawie:
- **Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020¹⁵** (w związku z art. 38 Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną Rozporządzenia 651/2014) – z wyłączeniem elementów projektu związanych z OZE.
  - **Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020¹⁶** (w związku z art. 40 Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz art. 41 Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych Rozporządzenia 651/2014)– koszty dotyczące instalacji OZE oraz wysokosprawnej kogeneracji

Jako alternatywę dopuszcza się możliwość zastosowania przepisów o pomocy de minimis (wybór schematu należy do wnioskodawcy) z zastrzeżeniem, że wartość pomocy de minimis przyznanej jednemu przedsiębiorstwu¹⁷ nie może przekroczyć 200 000 EUR w okresie trzech lat. W przypadku pomocy de minimis zastosowanie będą miały wówczas niżej wymienione akty prawne:

- Rozporządzenie 1407/2013,
- **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014 – 2020.**

W przypadku kosztów związanych z pracami przygotowawczymi, tj. koszty opracowania dokumentacji projektowej, studium wykonalności, audytu energetycznego¹⁸ czy uzyskania zezwoleń oraz kosztów związanych z zarządzaniem projektem, promocją projektu może zostać udzielona wyłącznie pomoc o charakterze pomocy *de minimis*.

---

¹⁵ Rozporządzenie to stanowi program pomocowy o numerze referencyjnym SA.43254(2015/X). Pełna nazwa programu pomocowego: Pomoc na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

¹⁶ Rozporządzenie to stanowi program pomocowy o numerze referencyjnym SA.43229(2015/X). Pełna nazwa programu pomocowego: Pomoc na układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

¹⁷ Jedno przedsiębiorstwo - wnioskodawca oraz wszystkie jednostki gospodarcze powiązane z wnioskodawcą jednym ze stosunków określonych w art. 2 ust. 2 Rozporządzenia 1407/2013 tj.: a) jedna jednostka gospodarcza posiada w drugiej jednostce gospodarczej większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków; b) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innej jednostki gospodarczej; c) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wywierać dominujący wpływ na inną jednostkę gospodarczą zgodnie z umową zawartą z tą jednostką lub postanowieniami w jej akcie założycielskim lub umowie spółki; d) jedna jednostka gospodarcza, która jest akcjonariuszem lub wspólnikiem w innej jednostce gospodarczej lub jej członkiem, samodzielnie kontroluje, zgodnie z porozumieniem z innymi akcjonariuszami, wspólnikami lub członkami tej jednostki, większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków tej jednostki. Jednostki gospodarcze pozostające w jakimkolwiek ze stosunków, o których mowa powyżej, za pośrednictwem jednej innej jednostki gospodarczej lub kilku innych jednostek gospodarczych również są uznawane za jedno przedsiębiorstwo.

¹⁸ Audyt przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (z późniejszymi zmianami) oraz zawierający elementy opracowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej, wzoru karty audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz.U. z 2012 r., poz. 962).

UWAGA!

W przypadku projektów objętych częściowo pomocą publiczną (w tym pomocą de minimis), dofinansowanie wydatków wspólnych, tak jak m.in. studium wykonalności, promocja projektu podlegać będzie w całości przepisom o pomocy publicznej/pomocy de minimis.

W przypadku kosztów, które nie są kwalifikowalne na podstawie art. 38, 40 lub 41 Rozporządzenia 651/2014, natomiast Regulamin konkursu przewiduje możliwość ujęcia ich w kosztach kwalifikowalnych, wówczas na wskazane koszty może zostać udzielona pomoc o charakterze pomocy de minimis (przy spełnieniu warunków określonych w Rozporządzeniu 1407/2013).

4. Dodatkowe ograniczenia dotyczące kwalifikowalności wydatków w ramach projektów objętych pomocą publiczną/ pomocą de minimis oraz intensywność pomocy:

A. W przypadku *pomocy inwestycyjnej na środki wspierające efektywność energetyczną* - zgodnie z art. 38 ust. 3 lit. a i b Rozporządzenia 651/2014 za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do osiągnięcia wyższego poziomu efektywności energetycznej. Ustala się je w następujący sposób:

- a) jeżeli koszty inwestycji w efektywność energetyczną można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty związane z efektywnością energetyczną;
- b) w innych przypadkach koszty inwestycji w efektywność energetyczną określa się poprzez odniesienie do podobnej, mniej efektywnej energetycznie inwestycji, która prawdopodobnie zostałaby przeprowadzona w przypadku braku pomocy. Różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z efektywnością energetyczną i stanowi koszty kwalifikowalne.

Kosztów, które nie są związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej, nie uznaje się za kwalifikowalne. Pomoc nie jest przyznawana, w przypadku gdy usprawnienia są realizowane w celu zapewnienia przestrzegania przez przedsiębiorstwa już przyjętych norm unijnych, nawet jeżeli te normy jeszcze nie obowiązują.

Intensywność pomocy (% kosztów kwalifikowalnych): –

PRZEDSIĘBIORCA	MAKSYMALNY POZIOM DOFINANSOWANIA
mikro i mały	65 %
średni	55%
duży	45%

B. W przypadku pomocy inwestycyjnej na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych -tj. dofinansowania kosztów instalacji wysokosprawnej kogeneracji -zgodnie z art. 40 ust. 4 Rozporządzenia 651/2014 za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty

inwestycji w urządzenia niezbędne do tego, by instalacja mogła funkcjonować jako wysokosprawna instalacja kogeneracyjna, w porównaniu z konwencjonalną instalacją energii elektrycznej lub grzewczej o takiej samej mocy, lub dodatkowe koszty inwestycji na modernizację w celu uzyskania wyższej sprawności, w przypadku gdy istniejąca instalacja spełnia już próg wysokiej sprawności.

Pomoc na inwestycje przyznawana wyłącznie na moce nowo zainstalowane lub odnowione.

W przypadku kosztów kwalifikowalnych na podstawie art. 40 Rozporządzenia 651/2014 kwota dofinansowania nie może przekraczać maksymalnej możliwej do udzielenia kwoty pomocy wyliczonej przy wykorzystaniu kalkulatora (narzędzie obowiązkowe), stworzonego na zlecenie Towarzystwa Gospodarczego Polskie Elektrownie, Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych oraz Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie, stanowiącego załącznik do Instrukcji wypełniania załączników.

Intensywność pomocy (% kosztów kwalifikowalnych):

PRZEDSIĘBIORCA	MAKSYMALNY POZIOM DOFINANSOWANIA
mikro i mały	80 %
średni	70 %
duży	60 %

C. W przypadku *pomocy inwestycyjnej na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych* -tj. dofinansowania kosztów instalacji OZE -zgodnie z art. 41 ust. 6 lit. a, b i c Rozporządzenia 651/2014 za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do propagowania wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Ustala się je w następujący sposób:

a) w przypadku gdy koszty inwestycji w produkcję energii ze źródeł odnawialnych można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, na przykład jako łatwy do wyodrębnienia dodatkowy element w już istniejącym obiekcie, taki koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych stanowi koszty kwalifikowalne;

Zgodnie z wyjaśnieniami Ministerstwa Rozwoju taka sytuacja zachodzi najczęściej, gdy zakres prac przeprowadzonych przez wnioskodawcę jest ograniczony do zakupu i montażu dodatkowego elementu w już istniejącej instalacji (np. zwiększenie mocy istniejącej farmy fotowoltaicznej poprzez zainstalowanie dodatkowych paneli PV). Natomiast w przypadku budowy nowej instalacji, do określenia kosztów kwalifikowalnych zwykle będzie mieć zastosowanie art. 41 ust. 6 lit. b)

b) w przypadku gdy koszty inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych można określić poprzez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została przeprowadzona w

przypadku braku pomocy, taka różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych i stanowi koszty kwalifikowalne;

W przypadku, gdy zastosowanie będzie miał art. 41 ust. 6 lit. b w celu określenia kosztów kwalifikowalnych inwestycji konieczne jest określenie instalacji referencyjnej oraz ograniczenie kosztów kwalifikowalnych do różnicy pomiędzy inwestycją wspieraną a inwestycją referencyjną. Powyższe ma prowadzić do zapewnienia, że pomoc publiczna zostanie ograniczona jedynie do części inwestycji związanej z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska. W tym celu pomocny będzie kalkulator (narzędzie obowiązkowe), stworzony na zlecenie Towarzystwa Gospodarczego Polskie Elektrownie, Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych oraz Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie, stanowiący załącznik do Instrukcji wypełniania załączników.

c) w przypadku niektórych małych instalacji, gdzie nie można określić mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, gdyż nie istnieją zakłady o ograniczonej wielkości, koszty kwalifikowalne stanowią całkowite koszty inwestycji w celu osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska.

W odniesieniu do wskazanego sposobu liczenia kosztów należy zauważyć, że Rozporządzenie 651/2014 nie zawiera precyzyjnej definicji tzw. małych instalacji, która mogłaby być stosowana na potrzeby udzielania pomocy inwestycyjnej w oparciu o art. 41 ust.6 lit. c tego rozporządzenia. Należy więc przyjąć, że dla stwierdzenia, czy dana instalacja może być traktowana jako tzw. mała instalacja decydujący będzie jedynie brak dającej się ustalić wiarygodnej inwestycji referencyjnej. Taka ocena powinna zostać przeprowadzona indywidualnie dla każdej inwestycji. Pomocny dokumentem będzie ANALIZA W CELU OKREŚLENIA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH INSTALACJI REFERENCYJNYCH DLA PROJEKTÓW OZE I WYSOKOSPRAWNEJ KOGENERACJI DO OBLICZENIA KWOTY POMOCY INWESTYCYJNEJ¹⁹. Przy czym należy mieć na uwadze, że w przypadku produkcji energii cieplnej czy kogeneracji zawsze wystąpi instalacja referencyjna.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

UWAGA!

Kalkulator, o którym mowa powyżej pozwala określić koszty instalacji referencyjnej jedynie w odniesieniu do inwestycji typu greenfield. Co oznacza, że nie można zastosować tego narzędzia do inwestycji polegających na modernizacji istniejącego źródła OZE. W przypadku modernizacji istniejącego źródła OZE, pomoc udzielana będzie na zasadach pomocy de minimis.

---

¹⁹ Dokument dostępny jest pod adresem: <https://www.tgpe.pl/pl/a/analiza-w-zakresie-instalacji-referencyjnych-dla-oze-i-wysokospprawnej-kogeneracji-juz-dostepna>

Intensywność pomocy (% kosztów kwalifikowalnych):

PRZEDSIĘBIORCA	MAKSYMALNY POZIOM DOFINANSOWANIA	
	Koszty obliczane zgodnie z kryteriami określonymi w lit. a) lub b)	koszty obliczane zgodnie z kryteriami określonymi w lit. c)
mikro i mały	80%	65%
średni	70 %	55%
duży	60 %	45 %

- D. W przypadku *pomocy de minimis* -wartość uzyskanej przez wnioskodawcę pomocy de minimis nie może przekroczyć maksymalnych pułapów określonych w Rozporządzeniu 1407/2013.

Wartość pomocy de minimis przyznanej jednemu przedsiębiorstwu nie może przekroczyć 200 000 EUR w okresie trzech lat. Całkowita kwota pomocy de minimis przyznana w okresie trzech lat oznacza wartość pomocy de minimis uzyskaną przez „jedno przedsiębiorstwo” w ciągu danego roku podatkowego oraz dwóch poprzedzających lat podatkowych oraz wartość wnioskowanego dofinansowania w formie pomocy de minimis w projekcie.

Intensywność pomocy (% kosztów kwalifikowalnych):

PRZEDSIĘBIORCA	MAKSYMALNY POZIOM DOFINANSOWANIA
mikro i mały	85 %
średni	
duży	

Uwaga!

Badanie, czy przyznanie określonego w projekcie dofinansowania nie spowoduje przekroczenia pułapów określonych w Rozporządzeniu 1407/2013 przeprowadzane jest dwukrotnie: na etapie oceny formalnej przeprowadzana jest weryfikacja pomocy de minimis przeliczonej po kursie EUR z dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie w ramach danego konkursu (kurs średni walut obcych, ogłaszany przez NBP).

Przed podpisaniem umowy o dofinansowanie przeprowadzana jest ponowna weryfikacja czy łączna wartość przyznanej „jednemu przedsiębiorstwu” pomocy de minimis w ciągu danego roku podatkowego oraz dwóch poprzedzających lat podatkowych oraz wartość wnioskowanego dofinansowania w formie pomocy de minimis, nie przekroczy pułapów określonych w ww. rozporządzeniu.

W sytuacji, gdy łączna wartość wnioskowanego dofinansowania w formie pomocy de minimis oraz wartość pomocy de minimis uzyskanej w ciągu danego roku podatkowego i dwóch poprzedzających lat podatkowych przekroczy 200 000 EUR, Wnioskodawca zostanie wezwany do obniżenia poziomu dofinansowania kosztów kwalifikowalnych na zasadach pomocy de minimis. W przypadku gdy Wnioskodawca nie obniży poziomu dofinansowania, tak aby przyznawaną pomoc można by uznać za legalną, IOK odmówi podpisania umowy o dofinansowanie.

5. Efekt zachęty

W przypadku prac objętych pomocą publiczną (nie dotyczy pomocy o charakterze pomocy *de minimis*) rozpoczęcie prac związanych z realizacją inwestycji może rozpocząć się po dniu złożenia przez projektodawcę wniosku o dofinansowanie.

W przypadku rozpoczęcia prac przed okresem kwalifikowalności, wskazanym dla danego projektu w umowie o dofinansowanie projektu, nie występuje efekt zachęty i projekt nie może uzyskać dofinansowania.

Przez efekt zachęty należy rozumieć zasadę związaną z udzielaniem pomocy publicznej, której spełnienie jest wymagane do uznania pomocy za legalną. Pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli beneficjent złożył do danego państwa członkowskiego pisemny wniosek o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem lub rozpoczęciem działalności. Efekt zachęty ma miejsce wtedy, gdy pomoc zmienia zachowanie przedsiębiorstwa w taki sposób, że angażuje się ono w dodatkową działalność przyczyniającą się do rozwoju obszaru, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby w ograniczonym lub innym zakresie lub w innym miejscu. Szczegółowe zasady dotyczące efektu zachęty zawarte są w art. 6 Rozporządzeniu 651/2014 oraz Wytycznych Komisji Europejskiej w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020 pkt 3.5.

Przez rozpoczęcie realizacji projektu należy rozumieć rozpoczęcie prac zmierzających do realizacji inwestycji. Rozpoczęciem prac w rozumieniu Rozporządzenia 651/2014 jest rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależnie od tego, co nastąpi najpierw. Zakupu gruntów ani prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie studiów wykonalności czy audytów energetycznych, nie uznaje się za rozpoczęcie prac. Termin ten zostanie określony we wniosku o dofinansowanie oraz w umowie o dofinansowanie.

W zakresie „zakupu wartości niematerialnych i prawnych” – pierwsze zobowiązanie wnioskodawcy do ich zamówienia: podpisanie umowy na ich realizację, wpłata zaliczki lub zadatku stanowi rozpoczęcie realizacji projektu.

Biorąc pod uwagę powyższe, warunek spełnienia efektu zachęty weryfikuje się dla całego projektu, bez względu na to czy jest on w całości czy w części objęty pomocą publiczną. Prace nad projektem nie mogą być rozpoczęte przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

6. Kumulacja pomocy

Pomoc, jaka udzielana jest na realizację wyłonionego do dofinansowania projektu na podstawie Rozporządzenia 651/2014, może być kumulowana z inną pomocą, zgodną z rynkiem wewnętrznym, wyłączonej na mocy innego rozporządzenia lub zatwierdzonej przez Komisję.

Zasady kumulacji pomocy udzielanej na podstawie Rozporządzenia 651/2014, określa przepis art. 8 Rozporządzenia 651/2014.

Zasady kumulacji pomocy de minimis udzielanej na podstawie Rozporządzenia 1407/2013 określa przepis art. 5 Rozporządzenia 1407/2013.

Zasady łączenia instrumentów finansowych z dotacjami określa art. 37 ust. 2 lit . e) i ust . 7 – 9 Rozporządzenia ogólnego 1303/2013.

Należy jednak pamiętać, że zgodnie z art. 2 pkt 9 Rozporządzenia ogólnego 1303/2013, projekt realizowany w ramach RPO WL, musi przyczyniać się do realizacji celów priorytetu lub priorytetów Programu. Oznacza to, iż projekt objęty dofinansowaniem w ramach RPO WL, nie może być współfinansowany ze środków objętych innymi programami operacyjnymi: regionalnymi lub krajowymi.

5.4. Cross-financing

W ramach Działania 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego* Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 nie przewiduje się stosowania zasady cross-financingu.

VI. PROCEDURA OCENY I WYBORU PROJEKTU

6.1. Zasady ogólne

1. Weryfikacji wymogów formalnych dokonują pracownicy IOK, natomiast oceny spełnienia przez projekt kryteriów wyboru projektów dokonuje Komisja Oceny Projektów (KOP).
2. Prace w ramach KOP powołanej w ramach danego konkursu przebiegają w następujących po sobie etapach:
  - a. ocena spełnienia przez projekt kryteriów formalnych (dostępu, specyficznych i poprawności) dokonywana przez pracowników OOP w DW EFRR powołanych do KOP,
  - b. ocena spełnienia przez projekt kryteriów merytorycznych (technicznych, technicznych specyficznych, finansowo-ekonomicznych, finansowo – ekonomicznych specyficznych, trafności merytorycznej i rozstrzygających) dokonywana przez ekspertów zewnętrznych/pracowników IOK powołanych do KOP.

6.1.1. Weryfikacja wymogów formalnych

1. Weryfikacja wymogów formalnych oraz oczywistych omyłek odbywa się na podstawie art. 43 ustawy wdrożeniowej.
2. Wymogi formalne dotyczą zagadnień związanych z poprawnością wypełnienia i kompletności wniosku i załączników.
3. Podczas weryfikacji wymogów formalnych sprawdzeniu podlega w szczególności czy:
  - a) wniosek został wypełniony i przesłany w systemie LSI2014,
  - b) wniosek zawiera ważny podpis Wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania, z załączeniem oryginału lub kopii dokumentu poświadczającego umocowanie takiej osoby do reprezentowania Wnioskodawcy. Podpis cyfrowy jest ważny jeżeli certyfikat związany z podpisem cyfrowym jest aktualny (nie wygasł),
  - c) wszystkie wymagane pola wniosku zostały wypełnione oraz dołączono załączniki (o ile dotyczy) zgodnie z Regulaminem konkursu. Wniosek nie zawiera błędów formalnych i oczywistych omyłek, które uniemożliwiłyby ocenę projektu.

4. Weryfikacja wymogów formalnych oraz oczywistych omyłek trwa nie dłużej niż 30 dni roboczych od daty zamknięcia naboru wniosków. W uzasadnionych przypadkach termin weryfikacji wymogów formalnych może zostać przedłużony, o czym IOK niezwłocznie informuje za pośrednictwem swojej strony internetowej podając przyczyny wydłużenia terminu.
5. Weryfikacja każdego z wymogów formalnych jest weryfikacją zerojedynkową:
  - a) Weryfikacja wniosku na poziomie „1” w odniesieniu do każdego z wymogów formalnych oznacza, że wniosek jest poprawny i może zostać skierowany do oceny w oparciu o kryteria wyboru projektów.
  - b) Weryfikacja wniosku na poziomie „0” co najmniej w jednym z wymogów formalnych oznacza, że wniosek nie jest poprawny pod względem wymogów formalnych.
6. W przypadku, o którym mowa w pkt 5 lit. b IOK wzywa Wnioskodawcę na piśmie do uzupełnienia braków formalnych wniosku lub poprawienia w nim oczywistej omyłki w terminie 10 dni kalendarzowych od dnia doręczenia wezwania, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Uzupełnienie braku polegającego wyłącznie na braku podpisu może nastąpić jedynie poprzez utworzenie nowego pakietu dokumentów i jego uwierzytelnienie. Pakiet dokumentów powinien zawierać dokumenty w wersjach pierwotnie przesłanych do IOK. Uzupełnienie braków formalnych lub poprawa oczywistych omyłek może nastąpić wyłącznie w zakresie wskazanym w wezwaniu.
7. Uzupełnienie wniosku o dofinansowanie lub poprawienie w nim oczywistej omyłki nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji. IOK dokona oceny czy uzupełnienie wniosku lub poprawienie w nim oczywistej omyłki doprowadziło do jego istotnej modyfikacji. Przy ocenie czy wystąpiła istotna modyfikacja wniosku, IOK bierze pod uwagę zakres modyfikacji pierwotnie złożonego wniosku o dofinansowanie w następstwie dokonanych uzupełnień i poprawek.
8. Jeżeli Wnioskodawca nie dokona uzupełnienia wszystkich braków formalnych/poprawy wszystkich omyłek w terminie lub w zakresie określonym w wezwaniu, dokona zmian we wniosku lub w załącznikach poza zakresem określonym w wezwaniu lub dokonując uzupełniania braków/poprawy omyłek dokona istotnej modyfikacji wniosku, wniosek zostaje pozostawiony bez rozpatrzenia i nie podlega ocenie. Wnioskodawca otrzyma wówczas od IOK pisemną informację o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia wraz z uzasadnieniem.

6.1.2. Ocena formalna

1. Po pozytywnej weryfikacji wymogów formalnych projekt podlega ocenie pod kątem **spełnienia kryteriów wyboru projektów**.
2. Ocenie formalnej podlegają projekty, których wnioski o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami spełniają wymogi formalne.
3. Ocena formalna projektów przeprowadzana jest w terminie nie dłuższym niż 60 dni roboczych od dnia zakończenia weryfikacji wymogów formalnych. W uzasadnionych przypadkach termin oceny formalnej może zostać przedłużony. Informacja o przedłużeniu oceny formalnej zamieszczana jest na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl.
4. Ocena formalna przeprowadzana jest metodą zerojedynkową na podstawie kryteriów oceny formalnej projektów określonych w załączniku nr 6 do Regulaminu.
5. Ocena formalna projektu dokonywana jest kolejno w oparciu o:
  - a) kryteria formalne dostępu oraz kryteria formalne specyficzne,

- b) kryteria formalne poprawności.
6. Pierwszym etapem oceny projektu jest sprawdzenie czy projekt spełnia wszystkie **kryteria formalne dostępu oraz kryteria formalne specyficzne**. Kryteria formalne dostępu oraz kryteria formalne specyficzne są kryteriami obligatoryjnymi, spełnienie których jest niezbędne do przyznania dofinansowania. W odniesieniu do kryteriów formalnych specyficznych IOK może wezwać wnioskodawcę na piśmie do złożenia wyjaśnień dot. informacji zawartych we wniosku.
  7. Ocena w oparciu o kryteria formalne dostępu oraz kryteria formalne specyficzne weryfikowana jest wartościami: TAK | NIE | NIE DOTYCZY
    - a) ocena projektu na poziomie TAK we wszystkich kryteriach dostępu oraz specyficznych oznacza, że projekt co do zasady kwalifikuje się do dalszego etapu oceny. W takim przypadku projekt podlega dalszej ocenie formalnej pod kątem kryteriów poprawności,
    - b) ocena projektu na poziomie NIE co najmniej w jednym kryterium dostępu lub specyficznym oznacza, że projekt nie kwalifikuje się do dofinansowania i zostaje oceniony negatywnie co oznacza, że nie podlega dalszej ocenie.
  8. W przypadku negatywnej oceny projektu w oparciu o kryteria dostępu lub specyficzne, IOK informuje Wnioskodawców na piśmie o zakończeniu oceny projektu wraz z informacją o niespełnieniu kryteriów i uzasadnieniem negatywnej oceny.
  9. W przypadku, gdy projekt spełnia wszystkie kryteria formalne dostępu oraz kryteria formalne specyficzne, podlega ocenie w oparciu o **kryterium formalne poprawności**.
  10. Kryterium formalne poprawności jest kryterium obligatoryjnym, którego spełnienie jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Kryterium to dotyczy zagadnień związanych z poprawnością i spójnością informacji przedstawionych we wniosku i załącznikach, założeń projektu, wykonalnością prawną projektu, zgodnością informacji we wniosku i załącznikach z Regulaminem. Kryterium musi być spełnione bezwarunkowo, ale jego niespełnienie nie powoduje od razu negatywnej oceny wniosku. W trakcie oceny kryterium poprawności Wnioskodawca może zostać wezwany przez IOK do uzupełnienia/poprawy lub złożenia wyjaśnień do wniosku.
  11. Ocena kryterium poprawności weryfikowana jest wartościami: TAK | NIE
    - a) ocena projektu na poziomie TAK oznacza, że projekt spełnia kryterium formalne poprawności i zostaje przekazany do oceny merytorycznej,
    - b) ocena projektu na poziomie NIE skutkuje skierowaniem wniosku o dofinansowanie do jednorazowego uzupełnienia/poprawy lub złożenia wyjaśnień.
  12. W przypadku, o którym mowa w pkt 11 lit. b, IOK kieruje do Wnioskodawcy pisemne wezwanie do uzupełnienia/poprawy dokumentów lub złożenia wyjaśnień ze wskazaniem terminu, w jakim należy tego dokonać. Na wykonanie wezwania Wnioskodawca ma 10 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania od IOK.
  13. Uzupełnienie/poprawa wniosku lub złożenie wyjaśnień nie może prowadzić do istotnych modyfikacji wniosku. IOK dokona oceny czy wyjaśnienie, uzupełnienie lub poprawa wniosku doprowadziło do istotnej modyfikacji wniosku o dofinansowanie.
  14. Uzupełnieniu/poprawie/wyjaśnieniu mogą podlegać wyłącznie elementy wskazane w wezwaniu, o którym mowa w pkt 12. Jeżeli zmiany wprowadzane zgodnie z treścią wezwania, o którym mowa w pkt 12, czynią koniecznymi dokonanie kolejnych zmian we wniosku – wówczas

Wnioskodawca wprowadza dodatkowe zmiany we wniosku o dofinansowanie i w odpowiednich załącznikach, informując o tym fakcie IOK i uzasadniając konieczność wprowadzenia dodatkowych zmian.

15. W przypadku, gdy w projekcie wprowadzone zostaną zmiany inne niż te, o których mowa w pkt 14, projekt w zakresie kryterium poprawności uzyskuje definitywnie ocenę negatywną i nie podlega dalszej ocenie.
16. Niedokonanie przez Wnioskodawcę wszystkich uzupełnień/poprawek wskazanych w wezwaniu, o którym mowa w pkt 12, dokonanie nieprawidłowych uzupełnień/poprawek (w tym dokonanie istotnej modyfikacji wniosku), niezłożenie wyjaśnień lub złożenie wyjaśnień niedostatecznych (tj. takich, których treść nie pozwala uznać kryterium poprawności za spełnione) stanowi podstawę negatywnej oceny projektu.
17. Na podstawie wyników oceny projektu w oparciu o kryterium poprawności IOK podejmuje decyzję o:
  - a) zakwalifikowaniu i przekazaniu projektu do oceny merytorycznej (w przypadku, gdy projekt spełnia kryteria formalne),
  - b) negatywnej ocenie projektu i niezakwalifikowaniu go do oceny merytorycznej.
18. Po dokonaniu oceny formalnej wniosków IOK informuje Wnioskodawców o wynikach oceny poprzez:
  - publikację na stronie www.rpo.lubelskie.pl listy projektów spełniających kryteria formalne, które zostały zakwalifikowane do oceny merytorycznej oraz listy projektów, które nie spełniły kryteriów formalnych i zostały ocenione negatywnie,
  - pisemne powiadomienie tych Wnioskodawców, których projekty zostały ocenione negatywnie wraz z podaniem przyczyny negatywnej oceny.

6.1.3. Ocena merytoryczna

1. Ocenie merytorycznej podlegają projekty spełniające wszystkie kryteria formalne.
2. Ocena merytoryczna projektów przeprowadzana jest w terminie nie dłuższym niż 60 dni roboczych od dnia zakończenia oceny formalnej wszystkich projektów złożonych w konkursie, podlegających ocenie formalnej. W uzasadnionych przypadkach termin oceny merytorycznej może zostać przedłużony. Informacja o przedłużeniu oceny merytorycznej zamieszczana jest na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl.
3. Ocena merytoryczna każdego projektu dokonywana jest przez członków KOP, w skład której wchodzi 3 ekspertów zewnętrznych/pracowników IOK ds. oceny technicznej, finansowo-ekonomicznej i trafności merytorycznej, powołanych do oceny spełnienia kryteriów merytorycznych.
4. Projekty oceniane merytorycznie poddawane są kolejno ocenie pod kątem spełnienia kryteriów technicznych, kryteriów technicznych specyficznych, kryteriów finansowo – ekonomicznych, kryteriów finansowo – ekonomicznych specyficznych, kryteriów trafności merytorycznej oraz kryteriów rozstrzygających określonych w załączniku nr 6 do Regulaminu.
5. Pierwszy etap oceny merytorycznej dotyczy oceny projektu pod kątem spełnienia **kryteriów technicznych, kryteriów technicznych specyficznych, kryteriów finansowo-ekonomicznych i kryteriów finansowo – ekonomicznych specyficznych**, które są kryteriami obligatoryjnymi.

Kryteria muszą być spełnione bezwarunkowo, a niespełnienie przynajmniej jednego z nich skutkuje negatywną oceną projektu.

6. Ocena spełniania przez projekt każdego z kryteriów technicznych, kryteriów technicznych specyficznych, kryteriów finansowo – ekonomicznych i kryteriów finansowo – ekonomicznych specyficznych weryfikowana jest wartościami: TAK | NIE | NIE DOTYCZY
  - a. ocena projektu na poziomie TAK we wszystkich kryteriach technicznych, kryteriach technicznych specyficznych, kryteriach finansowo – ekonomicznych i kryteriach finansowo – ekonomicznych specyficznych oznacza, że projekt jest wykonalny,
  - b. ocena projektu na poziomie NIE co najmniej w jednym kryterium oznacza, że projekt jest niewykonalny i skutkuje negatywną oceną projektu.
7. Na etapie oceny kryteriów technicznych, kryteriów technicznych specyficznych, kryteriów finansowo – ekonomicznych i kryteriów finansowo – ekonomicznych specyficznych IOK może wezwać wnioskodawcę na piśmie do złożenia wyjaśnień w odniesieniu do informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie. Wnioskodawca składa je w terminie 7 dni roboczych liczonych od dnia doręczenia wezwania, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym.
8. Złożenie wyjaśnień, o których mowa w pkt 7 nie może prowadzić do istotnej modyfikacji wniosku. IOK dokona oceny czy wyjaśnienia doprowadziły do istotnej modyfikacji wniosku o dofinansowanie.
9. W przypadku niezłożenia wyjaśnień, złożenia wyjaśnień prowadzących do istotnej modyfikacji wniosku lub złożenia wyjaśnień niedostatecznych (tj. takich, których treść nie pozwala uznać danego kryterium za spełnione) projekt uzyskuje negatywną ocenę. W przypadku negatywnej oceny projektu IOK informuje wnioskodawcę na piśmie o zakończeniu oceny projektu wraz z informacją o niespełnieniu kryteriów technicznych i/lub kryteriów technicznych specyficznych, i/lub kryteriów finansowo – ekonomicznych, i/lub kryteriów finansowo – ekonomicznych specyficznych i uzasadnieniem negatywnej oceny.
10. Po ocenie wniosku pod kątem kryteriów technicznych, kryteriów technicznych specyficznych, kryteriów finansowo – ekonomicznych i kryteriów finansowo – ekonomicznych specyficznych KOP dokonuje oceny projektu pod kątem spełnienia ***kryteriów trafności merytorycznej***. Kryteria trafności merytorycznej są kryteriami obligatoryjnymi, punktowymi i mają na celu przypisanie projektom określonej liczby punktów i wybranie projektów najbardziej wartościowych w kontekście realizacji celów RPO WL.
11. Projekt otrzymuje po ocenie trafności merytorycznej:
  - a. ocenę pozytywną w przypadku uzyskania co najmniej 60% maksymalnej liczby punktów możliwej do uzyskania na etapie oceny trafności merytorycznej. Maksymalna liczba punktów w ocenie merytorycznej wynosi 100 pkt,
  - b. ocenę negatywną w przypadku uzyskania mniej niż 60% maksymalnej liczby punktów możliwej do uzyskania na etapie oceny trafności merytorycznej.
12. W sytuacji, w której projekt nie uzyskał minimalnej wymaganej liczby punktów, o której mowa w pkt. 11 lit. b, IOK informuje na piśmie Wnioskodawcę o negatywnej ocenie projektu wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem punktacji uzyskanej przez projekt.

6.2. Zakończenie oceny i rozstrzygnięcie konkursu

1. Po zakończeniu oceny merytorycznej KOP, sporządza *listę wszystkich ocenionych projektów (listę rankingową)*, z wyszczególnieniem projektów które:
  - a) spełniły kryteria i uzyskały wymaganą liczbę punktów, lub
  - b) spełniły kryteria i uzyskały kolejno największą liczbę punktów, w przypadku gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów, o których mowa w lit. a.
2. W przypadku, gdy na liście o której mowa w pkt 1, wśród projektów które spełniły kryteria i uzyskały kolejno największą liczbę punktów, znajdują się projekty o tej samej liczbie punktów, a środki przeznaczone na konkurs nie pozwalają na dofinansowanie wszystkich, IOK w stosunku do tych projektów stosuje kryteria rozstrzygające określone w załączniku nr 6 do Regulaminu.
3. Kryteria rozstrzygające są kryteriami, które określą kolejność projektów na liście i w ostateczności rozstrzygną o wyborze projektów, o tej samej liczbie punktów.
4. W przypadku, gdy na podstawie kryteriów rozstrzygających nie jest możliwe ustalenie kolejności uszeregowania wniosków, wówczas o wyborze projektu do dofinansowania decyduje losowanie. Losowanie odbywa się w obecności zainteresowanych Wnioskodawców o czym są oni informowani przez IOK niezwłocznie po stwierdzeniu, iż alokacja przeznaczona na dany konkurs nie wystarczy na dofinansowanie wszystkich projektów, które uzyskały tę samą wymaganą liczbę punktów uprawniającą Wnioskodawcę do otrzymania dofinansowania, natomiast kryteria rozstrzygające nie pozwoliły na ustalenie kolejności uszeregowania projektów. Nieobecność zainteresowanych Wnioskodawców nie powoduje odwołania lub unieważnienia losowania.
5. ZWL w terminie nie dłuższym niż 10 dni roboczych od daty zakończenia oceny merytorycznej, za którą uznaje się datę podpisania *listy wszystkich ocenionych projektów (listy rankingowej)* dokonuje wyboru projektów do dofinansowania na podstawie listy o której mowa w pkt 1.
6. ZWL dokonując wyboru projektów do dofinansowania bierze pod uwagę jedynie te projekty, które spełniły kryteria i uzyskały wymaganą liczbę punktów. Ponadto, ZWL dokonuje wyboru zgodnie z kolejnością wynikającą z liczby uzyskanych punktów, biorąc pod uwagę kwotę środków przeznaczoną na dofinansowanie projektów w konkursie.
7. Wybór projektów do dofinansowania przez ZWL, o którym mowa w pkt 6, może objąć projekty, dla których środki w konkursie, nie są wystarczające na ich dofinansowanie we wnioskowanej kwocie. Wówczas za zgodą Wnioskodawcy projekt może być wybrany z uwzględnieniem obniżonego poziomu dofinansowania, bez zmiany zakresu rzeczowego
8. Wynikiem rozstrzygnięcia konkursu i dokonania wyboru projektów do dofinansowania jest *lista projektów, które spełniły kryteria i uzyskały wymaganą liczbę punktów, z wyróżnieniem projektów wybranych do dofinansowania*. Lista nie obejmuje tych projektów, które brały udział w konkursie, ale nie uzyskały wymaganej liczby punktów lub nie spełniły kryteriów wyboru projektów.
9. Lista, o której mowa w pkt 8 podlega publikacji na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl oraz na portalu www.funduszeuropejskie.gov.pl.
10. Równoległe z publikacją listy projektów, o której mowa w pkt 8, publikacji na stronie IZ RPO podlega *Informacja o składzie KOP*.
11. Po rozstrzygnięciu konkursu i wyborze projektów do dofinansowania IOK w terminie 10 dni roboczych informuje na piśmie każdego z Wnioskodawców o zakończeniu oceny jego projektu, w wyniku której:

- a) projekt spełnił wszystkie kryteria wyboru projektów, uzyskał wymaganą liczbę punktów i został wybrany do dofinansowania – pismo zawiera informację o wyniku oceny wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów, które projekt uzyskał.
- b) projekt spełnił wszystkie kryteria wyboru projektów i uzyskał wymaganą minimalną liczbę punktów, lecz z powodu wyczerpania kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w konkursie nie został wybrany do dofinansowania w wyniku rozstrzygnięcia konkursu (negatywna ocena projektu) – pismo zawiera informację o wyniku oceny wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów, które projekt uzyskał podczas oceny.

Wybór projektów nie wynikający z rozstrzygnięcia konkursu

12. Po rozstrzygnięciu konkursu i opublikowaniu listy, o której mowa w pkt 8 (do momentu zakończenia procedur odwoławczych w konkursie lub do momentu ogłoszenia kolejnego konkursu w Działaniu, jeżeli procedury odwoławcze w konkursie zostały zakończone lub nie były prowadzone) ZWL może wybierać do dofinansowania kolejne projekty zamieszczone na ww. liście, które z uwagi na wyczerpanie pierwotnej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie w konkursie nie zostały wybrane do dofinansowania w wyniku rozstrzygnięcia konkursu.
13. Przesłanką dokonania wyboru projektu do dofinansowania, o którym mowa pkt 12 może być:
  - a. dostępność alokacji przeznaczonej na konkurs spowodowana w szczególności:
    - odmową podpisania umowy o dofinansowanie przez Wnioskodawcę, którego projekt został wybrany do dofinansowania w ramach konkursu,
    - odmową IZ RPO podpisania umowy o dofinansowanie projektu wybranego do dofinansowania w ramach konkursu,
    - powstaniem oszczędności przy realizacji projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursu,
    - rozwiązaniem umowy o dofinansowanie dla projektu wybranego do dofinansowania w ramach konkursu,
  - b. zwiększenie alokacji na konkurs, m.in. poprzez:
    - realokację środków w ramach działań RPO WL,
    - powstanie oszczędności przy realizacji projektów w ramach tego samego działania lecz innym konkursie,
    - rozwiązanie umowy o dofinansowanie dla projektu w ramach tego samego działania, lecz pochodzącego z innego konkursu.
14. Wybór projektów do dofinansowania wynikający z przesłanek, o których mowa w pkt 13, następuje zgodnie z kolejnością zamieszczenia projektów na *liście projektów, które spełniły kryteria i uzyskały wymaganą liczbę punktów, z wyróżnieniem projektów wybranych do dofinansowania*, o której mowa w pkt 8, przy czym, dla projektów które uzyskały taką samą liczbę punktów w ramach konkursu, a dostępność środków nie pozwala na wybór każdego z nich, IOK stosuje kryteria rozstrzygające w stosunku do tych projektów. Decyzja w tej sprawie podejmowana jest poprzez zmianę ww. listy.
15. Informacja o dodatkowym wyborze projektów w konkursie, upubliczniana jest na stronie www.rpo.lubelskie.pl i na portalu www.funduszeuropejskie.gov.pl poprzez publikację zmienionej *listy projektów*, o której mowa w pkt 8.
16. IOK zapewnia dostępność listy, o której mowa w pkt 8 oraz wszystkich jej zmian poprzez ich publikację na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl i portalu www.funduszeuropejskie.pl.

17. Po dokonaniu wyboru kolejnych projektów, o którym mowa w pkt 14, IOK informuje każdego z Wnioskodawców o wyborze projektu do dofinansowania.
18. Na listę projektów, o której mowa w pkt 8 włączane są również projekty, które przeszły pozytywnie procedurę odwoławczą, zgodnie z uzyskaną liczbą punktów, z zastrzeżeniem, że konkurs w ramach którego zostały złożone, został rozstrzygnięty tzn. projekty zostały wybrane do dofinansowania.
19. Włączenie projektu na listę, o której mowa w pkt 8, odbywa się decyzją ZWL w sprawie zmiany listy.

6.3. Umowa o dofinansowanie

1. Wnioskodawca, którego wniosek został wybrany do dofinansowania podpisuje z IZ RPO umowę o dofinansowanie projektu, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Regulaminu. Jeżeli Wnioskodawcą jest państwowa jednostka budżetowa warunki dofinansowania projektu określone zostają w porozumieniu, którego elementy określają przepisy ustawy o finansach publicznych. Postanowienia IZ RPO dotyczące umów stosuje się odpowiednio do porozumień. W przypadku projektów własnych, IZ RPO podejmuje decyzję o dofinansowaniu projektu.
2. Umowa o dofinansowanie projektu może zostać podpisana, a decyzja o dofinansowaniu projektu może zostać podjęta, jeżeli projekt spełnia wszystkie kryteria, na podstawie których został wybrany do dofinansowania.
3. Umowa o dofinansowanie projektu z Wnioskodawcami, których może dotyczyć wykluczenie na mocy obowiązujących przepisów prawa może być zawarta pod warunkiem otrzymania przez IZ RPO pisemnej informacji, że dany Wnioskodawca nie został wykluczony z możliwości otrzymania środków na podstawie art. 207 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016r., poz. 1870, z późn. zm.) i nie figuruje w rejestrze podmiotów wykluczonych prowadzonym przez Ministra Finansów. Warunek dotyczy również partnerów biorących udział w realizacji projektu.
4. Kwota dostępnej alokacji w ramach danego konkursu podlega ponownemu przeliczeniu przed podpisaniem każdej umowy o dofinansowanie (wg kursu przeliczonego na zasadach zawartych w załączniku nr 4a do Kontraktu Terytorialnego). Ze względu na ryzyko wystąpienia różnic kursowych kwota dostępnej alokacji po kolejnych przeliczeniach może okazać się niewystarczająca dla dofinansowania wszystkich projektów wybranych do dofinansowania.
5. W przypadku wyczerpania alokacji przed podpisaniem wszystkich umów o dofinansowanie, IOK wstrzymuje zawarcie umów z Wnioskodawcami, dla których zabraknie środków z alokacji dostępnej po przeliczeniu do czasu pojawienia się wolnych środków. Wnioskodawcy nie służą żadne roszczenia przeciwko Województwu Lubelskiemu w przypadku, w którym nie dojdzie do dofinansowania w związku z wyczerpaniem alokacji, co w szczególności dotyczy roszczeń odszkodowawczych oraz roszczeń o zawarcie umowy o dofinansowanie.
6. Wnioskodawcy, których wnioski zostały wybrane do dofinansowania, na pisemne wezwanie IOK w terminie 10 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania, składają wszystkie wymagane dokumenty (w tym załączniki do umowy o dofinansowanie projektu). Na pisemną prośbę Wnioskodawcy istnieje możliwość wydłużenia terminu złożenia wymaganych dokumentów (w tym załączników do umowy o dofinansowanie).

7. Przed podpisaniem umowy o dofinansowanie IOK będzie wymagać złożenia załączników wymienionych we wzorze umowy o dofinansowanie projektu oraz wskazanych w załączniku nr 8 do niniejszego Regulaminu.
8. IZ RPO dokonuje weryfikacji dokumentów, o których mowa w pkt 7, pod kątem spełniania kryteriów, na podstawie których projekty zostały wybrane do dofinansowania. Umowa o dofinansowanie może zostać podpisana, jeżeli projekt spełnia wszystkie kryteria na podstawie których został wybrany do dofinansowania. Niespełnienie przez Wnioskodawcę choćby jednego z tych kryteriów stanowi podstawę do odmowy podpisania umowy o dofinansowanie projektu.
9. Weryfikacja złożonych dokumentów (w tym załączników do umowy), umożliwia uzupełnienie/poprawę przez Wnioskodawcę zidentyfikowanych braków i/lub błędów w dokumentach na pisemne wezwanie IZ RPO WL w terminie 10 dni roboczych, liczonych od dnia doręczenia wezwania.
10. Niedotrzymanie terminu na złożenie dokumentów (załączników), o którym mowa w pkt 6, oraz niedotrzymanie terminu na złożenie uzupełnionych/poprawionych dokumentów do umowy, oraz złożenie dokumentów zawierających informacje sprzeczne z treścią wniosku o dofinansowanie projektu jest podstawą dla IZ RPO WL do odmowy podpisania umowy/podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.
11. Obok okoliczności wymienionych powyżej, przesłanką do odmowy podpisania umowy/podjęcia decyzji o dofinansowaniu jest przedłożenie przez Wnioskodawcę podrobionych, przerobionych lub poświadczających nieprawdę dokumentów, podanie przez Wnioskodawcę nieprawdziwych lub nierzetelnych danych, złożenie przez niego nierzetelnych lub nieprawdziwych oświadczeń w toku ubiegania się o dofinansowanie, co do okoliczności mogących mieć wpływ na wynik oceny.
12. Co do zasady, po rozstrzygnięciu konkursu i wyborze projektów do dofinansowania, a przed podpisaniem umowy o dofinansowanie nie jest możliwe dokonywanie zmian we wniosku o dofinansowanie. IOK w szczególnych przypadkach dopuszcza jednak możliwość aktualizacji wniosku o dofinansowanie.
13. Aktualizacja wniosku o dofinansowanie może być dokonywana w sytuacji, gdy IOK zidentyfikuje taką konieczność (np. zmiana statusu Wnioskodawcy, zmiana nazwy Wnioskodawcy, zmiana adresu siedziby Wnioskodawcy, zmiana osoby uprawnionej do reprezentowania Wnioskodawcy). Wówczas IOK wzywa na piśmie Wnioskodawcę do dokonania aktualizacji w zakresie wskazanym w treści wezwania, w terminie 10 dni roboczych od dnia doręczenia.
14. Aktualizacja wniosku o której mowa w pkt 13 nie może prowadzić do **istotnej modyfikacji wniosku**.
15. Jeżeli Wnioskodawca nie dokonał wskazanej w wezwaniu aktualizacji w wyznaczonym terminie, dokonał innej aktualizacji wniosku niż objęta wezwaniem, lub aktualizacji, która prowadzi do istotnej modyfikacji wniosku, fakt ten jest podstawą odmowy podpisania umowy/podjęcia decyzji o dofinansowaniu.
16. Dofinansowanie objęte umową o dofinansowanie przyznaje się wyłącznie na pokrycie wydatków kwalifikowalnych. W przypadku, gdyby przed podpisaniem umowy okazało się (w szczególności w toku kontroli, o której mowa w art. 23 i 24 ustawy wdrożeniowej), iż całość lub część wydatków w projekcie jest (lub w razie udzielenia dofinansowania byłaby) objęta nieprawidłowością/nieprawidłowościami, stanowi to podstawę odpowiednio do odmowy

zawarcia umowy o dofinansowanie lub do odpowiedniego obniżenia wysokości dofinansowania przyznanego dla projektu. Obniżenie wysokości przyznanego dofinansowania następuje poprzez zmianę listy, o której mowa w Rozdziale VI Podrozdziale 6.2 pkt 8, dokonywaną po odpowiednim dostosowaniu wniosku o dofinansowanie przez Wnioskodawcę. Wnioskodawca ma obowiązek dostosować wniosek o dofinansowanie w terminie 10 dni roboczych od dnia doręczenia stosownego pisemnego wezwania IOK, określającego sposób dostosowania wniosku. Bezskuteczny upływ terminu na dostosowanie wniosku (nie złożenie wniosku dostosowanego zgodnie z wezwaniem), stanowi podstawę do odmowy podpisania umowy o dofinansowanie/podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.

17. W przypadku stwierdzenia przesłanek uprawniających do odmowy podpisania umowy/podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, IOK informuje o tym fakcie Wnioskodawcę na piśmie wraz z podaniem przyczyny odmowy podpisania umowy. W przypadku zaistnienia jakiegokolwiek przyczyny uzasadniającej odmowę podpisania umowy o dofinansowanie projektu Wnioskodawcy nie przysługują w stosunku do Województwa Lubelskiego jakiegokolwiek roszczenia w szczególności roszczenia odszkodowawcze lub roszczenia o zawarcie umowy.
18. Podpisanie umowy o dofinansowanie projektu/podjęcie decyzji o dofinansowaniu projektu następuje w terminie nie dłuższym niż 40 dni roboczych od dnia wyboru projektów do dofinansowania.
19. Umowa podpisywana jest w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego.
20. Za datę zawarcia umowy przyjmuje się datę podpisania umowy przez ostatnią ze stron.
21. Realizacja projektu musi następować zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie projektu.

VII. PROCEDURA ODWOŁAWCZA

1. Na każdym etapie oceny w oparciu o kryteria wyboru projektów, Wnioskodawca, którego projekt uzyskał negatywną ocenę, tj.:
  - a. nie uzyskał wymaganej liczby punktów i/lub nie spełnił kryteriów wyboru projektów, na skutek czego nie może być wybrany do dofinansowania albo skierowany do kolejnego etapu oceny,
  - b. uzyskał wymaganą liczbę punktów i spełnił kryteria wyboru projektów, jednak kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na wybranie go do dofinansowania),w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia doręczenia informacji o jej wynikach, może złożyć pisemny protest (protest nie może zostać wniesiony poprzez LSI2014). W przypadku, gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na wybranie projektu do dofinansowania, okoliczność ta nie może stanowić wyłącznej przesłanki wniesienia protestu.
2. Protest wnoszony jest do IOK i rozpatrywany przez nią w terminie nie dłuższym niż 30 dni kalendarzowych licząc od dnia jego otrzymania. W uzasadnionych przypadkach termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony jednak nie może on przekroczyć łącznie 60 dni kalendarzowych od dnia otrzymania protestu.
3. Protest musi zawierać:
  - a. oznaczenie instytucji właściwej do rozpatrzenia protestu,

- b. oznaczenie Wnioskodawcy,
  - c. numer wniosku o dofinansowanie projektu,
  - d. wskazanie kryteriów wyboru projektów, z których oceną Wnioskodawca się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem,
  - e. wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym w zakresie przeprowadzonej oceny, jeżeli zdaniem Wnioskodawcy naruszenia takie miały miejsce, wraz z uzasadnieniem,
  - f. podpis Wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania, z załączeniem oryginału lub kopii dokumentu poświadczającego umocowanie takiej osoby do reprezentowania Wnioskodawcy.
4. Rozstrzygnięcie protestu następuje w formie pisemnej. Protest pozostawia się bez rozpatrzenia, jeżeli mimo prawidłowego pouczenia, został wniesiony:
    - a. po terminie,
    - b. przez podmiot wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania,
    - c. bez wskazania kryteriów wyboru projektów, z których oceną Wnioskodawca się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem.
  5. Wnioskodawca, który wniósł protest, a protest ten został pozostawiony bez rozpatrzenia lub nie został on uwzględniony w wyniku rozpatrzenia, może złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie (WSA). Skarga wnoszona jest przez Wnioskodawcę bezpośrednio do WSA w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania informacji o negatywnym wyniku procedury odwoławczej.
  6. Od rozstrzygnięcia WSA, zarówno Wnioskodawcy jak i IZ RPO przysługuje możliwość wniesienia skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA). Skarga kasacyjna wnoszona jest w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia doręczenia rozstrzygnięcia WSA.
  7. W przypadku uwzględnienia protestu IOK może odpowiednio skierować projekt do właściwego etapu oceny albo umieścić go na *liście projektów, które spełniły kryteria i uzyskały wymaganą liczbę punktów z wyróżnieniem projektów wybranych do dofinansowania*, zgodnie z uzyskaną liczbą punktów.

VIII. ANULOWANIE KONKURSU

1. Anulowanie konkursu może nastąpić w następujących przypadkach:
  - ogłoszenia aktów prawnych, wytycznych horyzontalnych lub dokumentów składających się na system realizacji programu lub mających istotny wpływ na warunki realizacji projektów, w istotny sposób sprzecznych z postanowieniami Regulaminu,
  - jeżeli w konkursie nie został złożony żaden wniosek lub żaden ze złożonych wniosków nie spełnił kryteriów wyboru projektów,
  - zaistnienia siły wyższej, której wystąpienie czyni niemożliwym lub znacząco utrudnia przeprowadzenie procedury konkursowej,
  - awarii lub braku dostępności LSI2014, których wystąpienie czyni niemożliwym lub znacząco utrudnia przeprowadzenie procedury konkursowej,

- wystąpienia nieusuwalnej wady uniemożliwiającej rozstrzygnięcie konkursu zgodnie z przepisami ustawy wdrożeniowej.
2. W przypadku anulowania konkursu IOK zamieszcza taka informację na swojej stronie internetowej wraz z podaniem uzasadnienia.

IX. ZAŁĄCZNIKI

1. Wzór wniosku o dofinansowanie projektu.
2. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu.
3. Lista wymaganych załączników do wniosku o dofinansowanie projektu dla Działania 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego*.
4. Instrukcja wypełniania załączników.
5. Opis wskaźników w ramach Działania 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego*.
6. Kryteria oceny projektów w ramach Działania 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego*.
7. Wzór umowy o dofinansowanie projektu.
8. Lista załączników do wniosku, które należy zaktualizować/dołączyć przed podpisaniem umowy - Działania 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego*.